

Wrocław, dnia 7 kwietnia 2006 r.

P/05/109
LWR-41003-1/2006

Jego Magnificencja
Prof. dr hab. Leszek PACHOLSKI
Rektor
Uniwersytetu Wrocławskiego

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (j.t. Dz.U. z 2001 r. Nr 85, poz. 937 ze zm.), zwanej dalej ustawą o NIK, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura we Wrocławiu skontrolowała Uniwersytet Wrocławski, zwany w dalszym ciągu „Uniwersytetem”, w zakresie wykonania budżetu państwa w 2005 r. – realizacja inwestycji wieloletniej finansowanej ze środków publicznych pn. „Budowa Biblioteki Głównej Uniwersytetu Wrocławskiego”.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 24 marca 2006 r., Najwyższa Izba Kontroli Delegatura we Wrocławiu, stosownie do art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Jego Magnificencji niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli negatywnie ocenia prowadzone przez Uniwersytet działania w zakresie przygotowania i prowadzenia realizacji inwestycji wieloletniej pn. „Budowa Biblioteki Głównej Uniwersytetu”. Stwierdzone nieprawidłowości miały wpływ na kontrolowaną działalność, a w szczególności na opóźnienie terminu realizacji przedmiotowej inwestycji oraz koszty jej realizacji.

1. Budowa Biblioteki Głównej Uniwersytetu jest inwestycją wieloletnią, ujmowaną corocznie (od 2001 r) w załączniku Nr 6 do kolejnych ustaw budżetowych. Termin realizacji tego zadania inwestycyjnego wyznaczono na lata 2001 –2006. Jego pierwotną wartość kosztorysową ogółem określono na poziomie 180.000 tys. zł. Po dokonaniu w 2003 r. aktualizacji zbiorczego zestawienia kosztów (ZZK) oszacowane nakłady na to zadanie wzrosły do kwoty 184.323 tys. zł, tj. o 2,4%. W projektowanej strukturze finansowania inwestycji przeważały środki budżetowe, których wysokość przewidziano w kwocie 115.856 tys. zł (62,8%). Środkami własnymi inwestora przewiduje się sfinansować nakłady w wysokości 67.332 tys. zł (36,5%). Pozostałe środki (z Europejskiego Banku Odbudowy i Rozwoju Społecznego Komitetu Budowy Biblioteki) stanowią 1.135 tys. zł (0,7%). Z ustaleń kontroli wynika, że Uniwersytet nie dokonał przeliczenia wartości kosztorysowej zadania według prognozowanego wskaźnika wzrostu cen inwestycyjnych na 2005 r. Ujęta w załączniku Nr 6 do ustawy budżetowej na 2005 r. wartość kosztorysowa omawianego

zadania w wysokości 187.467 tys. zł, była, jak wyjaśniano, przeliczona przez Ministerstwo Edukacji i Nauki (MEiN), i wzrosła w stosunku do pierwotnej wartości o 7.467 tys. zł, tj. o 4,1 %. Uniwersytet dopiero w trakcie kontroli podjął próbę jej aktualizacji (ZZK).

1.1. W ocenie Najwyższej Izby Kontroli, nie w pełni skuteczny był nadzór inwestorski nad realizacją omawianego zadania inwestycyjnego. Nadzór ten nie mógł być efektywny, albowiem:

- Do połowy czerwca 2003 r. przygotowaniem inwestycji do realizacji zajmował się inwestor zastępczy, tj. Zarząd Inwestycji Szkół Wyższych.
- ◆ Od 15 czerwca 2003 r., na mocy zarządzenia Rektora, powołano nową komórkę administracji centralnej Uniwersytetu pn. Zespół Inżyniera Kontraktu (ZIK). Do zadań tego Zespołu należało pełnienie obowiązków inwestora bezpośredniego nad realizacją przedmiotowego zadania, w tym również wykonywanie nadzoru inwestorskiego. Zadania te z chwilą powołania Zespołu powierzono pracownikom ZIK zatrudnionym na podstawie umowy o pracę.
- ◆ Od maja 2004 r. zmieniając zakresy czynności pracownikom ZIK, nie powierzono im sprawowania nadzoru inwestorskiego nad realizacją Budowy Biblioteki Głównej Uniwersytetu. Formalne sprawowanie takiego nadzoru powierzono pracownikom ZIK dopiero w lipcu 2004 r. i to na podstawie umów zleceń, wykonywanych po godzinach, co niewątpliwie miało pewien wpływ na jakość nadzoru w zakresie wykonania niektórych robót (np. ścianek działowych z cegły), jak też sposób ich rozliczania (np. rozliczenie zakupu piaskowca.). Wątpliwości kontroli budzi również jakość wykonanych elementów konstrukcyjnych z drewna klejonego. Powołany przez NIK rzeczoznawca stwierdził występowanie mniejszej i większej ilości spękań podłużnych pomiędzy włóknami drewna o długościach dochodzących do 25 cm (przy szerokości elementu 120 mm). W ocenie rzeczoznawcy w aktualnym stanie pęknięcia te nie wpływają w sposób istotny na bezpieczeństwo konstrukcji, wymagają jednak wnikliwej obserwacji w czasie eksploatacji budynku.
- ◆ Kilkakrotnie zmieniano usytuowanie ZIK w strukturze organizacyjnej Uniwersytetu. Do lutego 2005 r. podlegał on bezpośrednio prorektorowi ds. ogólnych, od marca 2005 r. dyrektorowi administracyjnemu, a od października 2005 r. dyrektorowi ds. rozwoju i majątku.
- ◆ Zakres działania ZIK obejmujący początkowo, zgodnie z zarządzeniem Rektora powołującym ten Zespół, pełnienie obowiązków inwestora bezpośredniego tylko dla tej inwestycji, rozszerzono z dniem 1 czerwca 2005 r. na pełnienie obowiązków inwestora bezpośredniego również dla 3 innych inwestycji Uniwersytetu. Wykonywanie nadzoru inwestorskiego dla tych 3 inwestycji realizowane było przez pracowników ZIK również w drodze umów zlecenia.
- ◆ Zespołowi temu nadano również szereg innych uprawnień, w tym m.in. prawo nadzoru nad przestrzeganiem dyscypliny finansowej w toku realizacji harmonogramu rzeczowo finansowego budowy, bez powiązań kompetencyjno - organizacyjnych z pozostałymi komórkami Uniwersytetu, w tym Kwesturą.

Nieskuteczne sprawowanie funkcji inwestora bezpośredniego nad realizacją badanej inwestycji, było ponadto zbyt kosztowne. Poniesione w latach 2003-2005 koszty funkcjonowania ZIK zaliczone do kosztów tej inwestycji wyniosły ogółem 1.388 tys. zł, co stanowiło 1,9% ogólnej sumy nakładów poniesionych na to zadanie. W 2005 r. koszty te stanowiły aż 3,0% poniesionych nakładów w tymże roku. Zauważyć należy, iż w zatwierdzonym zbiorczym zestawieniu kosztów budowy biblioteki, koszt nadzoru inwestorskiego określono na poziomie 1,5% wartości zadania. W strukturze kosztów ZIK dominowały wynagrodzenia pracowników, które wyniosły ogółem 1.150,0 tys. zł (82,8% kosztów ZIK). Wynagrodzenia te obejmowały: wynagrodzenia osobowe na podstawie umów o pracę, wynagrodzenia dodatkowe wynoszące do 75% wynagrodzenia zasadniczego oraz wynagrodzenia z tytułu umów zleceń. Tak przyjęty wieloskładnikowy system wynagrodzeń dla pracowników ZIK, jak wyjaśniono, miał zapewnić właściwy zbliżony do rynkowego poziom tych wynagrodzeń.

2. Uniwersytet posiadał zatwierdzony w 1997 r. przez ówczesne Ministerstwo Edukacji Nauki i Sportu program funkcjonalno użytkowy Biblioteki, będący podstawą do: ogłoszenia konkursu architektoniczno-budowlanego opracowania, a po jego rozstrzygnięciu, dokumentacji projektowej, tj. projektu budowlanego i wydania na jego podstawie pozwolenia na budowę, jak też sporządzenia projektu wykonawczego.

Kontrola wykazała, że przedmiotowa inwestycja nie była odpowiednio przygotowana do realizacji, tak pod względem organizacyjnym, jak i projektowym. W okresie od września 2002 r. do grudnia 2003 r., czyli już po uzyskaniu pozwolenia na budowę (w 2001 r. i jego zmiany w kwietniu 2002 r.) oraz po rozpoczęciu (w czerwcu 2003 r.) robót budowlanych przez wykonawcę tej inwestycji (firmę „MITEX” S.A.), Uniwersytet wprowadził szereg zmian w pierwotnej funkcji obiektu. Dokonane zmiany nie były poprzedzone ich wprowadzeniem do projektu budowlanego. Najistotniejszą, wprowadzoną w grudniu 2003r., była zmiana funkcji, tzw. „Kolegium” usytuowanego na najwyższej kondygnacji, gdzie w miejsce pomieszczeń typu hotelowego zaproponowano pomieszczenia wielofunkcyjne z funkcją wystawienniczą. Dla wprowadzonej zmiany wykonano zamienną dokumentację projektowo - kosztorysową (wykonawczą), gdzie koszt wprowadzenia tej zmiany oszacowano dodatkowo na kwotę 479 tys. zł. Zdaniem NIK, dokonane przez inwestora (Uniwersytet) zmiany w programie realizowanej inwestycji, powodujące wzrost kosztów jej finansowania z budżetu państwa, był nielegalny. Na wprowadzone zmiany w programie funkcjonalno użytkowym Biblioteki, Uniwersytet nie posiadał bowiem wymaganej § 6 ust. 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 2 października 2001 r. w sprawie szczegółowych zasad finansowania inwestycji z budżetu państwa (Dz. U. Nr 133, poz. 1480), zgody dysponenta środków (ME-iN). O zgodę taką Uniwersytet w ogóle nie wystąpił.

Niezależnie od wprowadzonych zmian w programie funkcjonalno użytkowym, w opracowanej dokumentacji występowały błędy i nieścisłości, jak też rozbieżności pomiędzy projektem budowlanym i wykonawczym. Przy braku właściwej współpracy pomiędzy jednostką projektową a Zespołem Inżyniera Kontraktu, taka sytuacja spowodowała spowolnienie i wyhamowanie zakresu realizowanych w 2005 r. robót budowlanych, a w konsekwencji niewykorzystanie przyznanych na 2005 r. środków budżetowych w kwocie 7.264 tys. zł. Wyhamowanie robót było powodem żądań wykonawcy (zgłoszonych w dniu zakończenia kontroli) w zakresie zmiany terminu zakończenia robót (z czerwca 2006 r. na marzec 2008 r.) i zwiększenia wartości umownej robót z 109.982 tys. zł do 125.327 tys. zł (o 13,9%). Wykonawca zażądał też zrekompensowania przez Uniwersytet kosztów prze-

stojów w kwocie 1.739 tys. zł i kosztów przedłużenia gwarancji dla dostarczanych urządzeń w kwocie 660 tys. zł.

Występujące w związku z rozbieżnościami w dokumentacji projektowej problemy, były podstawą do rozwiązania przez Uniwersytet z dniem 15 września 2004 r. umowy z jednostką projektową, firmą „Rzyski –Studio Architektoniczne” z Warszawy. Nieskuteczne okazały się podejmowane trzy próby wyłonienia w trybie ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (negocjacji bez ogłoszenia i przetargu ograniczonego) nowej jednostki projektowej do wykonania projektu zamiennego. W takiej sytuacji Uniwersytet wycofał się (17 marca 2005 r.) z wypowiedzianej umowy i 24 czerwca 2005 r. zawarł z ww. jednostką projektową kolejny aneks (nr 6) do pierwotnej umowy (z 21 czerwca 2000 r.) na opracowanie zamiennego projektu budowlanego wraz z zamiennym pozwoleniem na budowę oraz projektu wykonawczego, uwzględniających wszystkie wprowadzone zmiany. Ustalony tym aneksem termin dostarczenia zamiennego projektu do 20 października 2006 r. za kwotę 1.420 tys. zł brutto, nie został przez strony dotrzymany. Wobec występujących ze strony Uniwersytetu opóźnień w przekazaniu zakresu zmian i poprawek jakie miały być wprowadzone do dokumentacji, jednostka projektowa odstąpiła od umowy z dniem 19 października 2005 r. w części objętej ww. aneksem. Zawarty dopiero w trakcie kontroli (19 lutego 2006 r.) aneks nr 7 przewiduje wykonanie tych samych elementów dokumentacji i za tą samą kwotę w nowym terminie, tj. zamiennego projektu budowlanego wraz z zamiennym pozwoleniem na budowę do 22 maja 2006 r. i zamiennego projektu wykonawczego wraz z pozostałymi elementami dokumentacji do 19 lipca 2006 r. Zdaniem NIK, taka sytuacja spowoduje dalsze ograniczenie zakresu robót w I półroczu 2006 r., a w konsekwencji niewykorzystanie w pełni przyznaných na 2006 r. w kwocie 25.048 tys. zł. środków budżetowych na realizację inwestycji.

3. Umowę na realizację inwestycji „Budowa Biblioteki Głównej Uniwersytetu Wrocławskiego” zawarto w dniu 19 maja 2003 r. z firmą „MITEX” S.A. z Kielc. Wykonawcą tej inwestycji wyłoniono w wyniku wyboru oferty w przeprowadzonym postępowaniu o zamówienie publiczne w trybie przetargu nieograniczonego. Umowa obejmowała wybudowanie budynku Biblioteki Głównej Uniwersytetu wraz z infrastrukturą techniczną i zagospodarowaniem terenu według dokumentacji technicznej, opracowanej przez firmę „Rzyski –Studio Architektoniczne” z Warszawy. Okres realizacji inwestycji wyznaczono od 2 czerwca 2003 r. (rozpoczęcie robót) do 1 czerwca 2006 r. (zakończenie robót). Umowne wynagrodzenie wykonawcy opiewało łącznie na kwotę 117.681 tys. zł brutto, w tym podatek VAT (7%) stanowił 7.699 tys. zł. Aneksem nr 3 z 24 października 2005 r. podwyższono wartość umowy do 128.803 tys. zł, tj. o 11.122 tys. zł (9,4%), w związku ze wzrostem od maja 2004 r. stawki podatku VAT na roboty budowlane do 22%.

3.1. Wielkość nakładów poniesionych od początku inwestycji do 31 grudnia 2005 r. (w cenach bieżących) wynosiła ogółem 82.316 tys. zł i została sfinansowana z środków: budżetowych w wysokości 79.585 tys. zł (96,7%), własnych - 1.657 tys. zł (2,0%), EBBOR - 1.000,0 tys. zł (1,1%), Społecznego Komitetu Budowy Biblioteki - 135,0 tys. zł.(0,2%). Z powyższej ogólnej kwoty nakładów m. in. na sfinansowanie kosztów dokumentacji technicznej wydatkowano 9.477,8 tys. zł (11,5%), a na roboty budowlano montażowe 68.226,2 tys. zł (82,9%).

Założona w latach 2001 – 2005 w kolejnych ustawach budżetowych wielkość środków na budowę biblioteki opiewała łącznie na kwotę 96.296 tys. zł. Z ustaleń kontroli wynika, że przyznane środki nie zostały w pełni wykorzystane. We wzmiankowanym wyżej okresie (2001 – 2005) na finansowanie omawianej inwestycji przekazano z budżetu 81.082 tys. zł (84,2%). W sumie niewykorzystane w tym okresie środki stanowiły 14.664 tys. zł (w 2003 r. 7.400 tys. zł i w 2005 r. 7264 tys. zł). Również w 2004 r. nie wykorzystano kwoty 2.500 tys. zł z przyznanej dotacji budżetowej, która na wniosek Uniwersytetu jako wydatki nie wygasające została wykorzystana do czerwca 2005 r. W ocenie NIK, na przedstawioną sytuację miały wpływ następujące czynniki:

- ◆ Przeszacowanie (przez Uniwersytet) wielkości przyznanych na 2003 r. środków, bo w kwocie 38.614 tys. zł (40,0%), tj. w pierwszym roku rozpoczęcia robót budowlanych. Rozpoczęcie tych robót nastąpiło dopiero w czerwcu 2003 r., tak więc co najmniej wątpliwym było zrealizowanie do końca tegoż roku prac budowlanych o tak znacznej wartości. Dodatkowo w 2003 r. do dyspozycji inwestora pozostawała jeszcze kwota 5.200 tys. zł, jako wydatki niewygasające przechodzące z 2002 r.
- ◆ Perturbacje organizacyjne związane ze sprawowaniem efektywnego nadzoru inwestorskiego, o czym wzmiankowano w punkcie 1.1 niniejszego wystąpienia,
- ◆ Niestaranne przygotowanie inwestycji, tak pod względem organizacyjnym, jak i projektowym (pkt 2 wystąpienia), czego konsekwencją było spowolnienie z końcem 2004 r. robót budowlanych, a tym samym niższe zaangażowanie środków budżetowych na finansowanie przedmiotowego zadania. Znalazło to odzwierciedlenie w ustawie budżetowej na 2004 r. i 2005 r., gdzie środki te zaplanowano odpowiednio w kwotach: 25.000 tys. zł (26,0%) i 20.111 tys. zł (20,9%). Mimo postawienia do dyspozycji Uniwersytetu mniejszych środków, to i tak zarówno w 2004 r. jak i w 2005 r. nie zostały one w pełni wydatkowane. W 2004 r. wykorzystano bowiem 22.500 tys. zł, tj. 90,0% (2.500 tys. zł przekazano do wykorzystania w roku następnym), zaś w 2005 r. 12.847 tys. zł, czyli 69,9%. W sumie więc w latach 2004 – 2005 na finansowanie zadania przyznane z budżetu środki stanowiące 45.111 tys. zł wykorzystane zostały w 83,9%, tj. w kwocie 37.847 tys. zł (łącznie z kwotą 2.500 tys. zł). Pozostałość środków budżetowych na koniec 2005 r. wynosiła ogółem 6.166 tys. zł. Środki te ulokowano na lokacie terminowej, a odsetki od lokaty były przekazywane przez Uniwersytet dla dysponenta środków (MEiN), zgodnie z §12 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 października 2001 r. w sprawie szczegółowych zasad finansowania inwestycji z budżetu państwa (Dz.U. Nr 133,poz.1480 ze zm.).

3.2. Zdaniem Najwyższej Izby Kontroli, dysponowanie środkami budżetowymi w kwotach przewyższających realne potrzeby ich wydatkowania na realizację inwestycji, jak też obawiając się utraty przyznanych środków (nie przekazania ich przez dysponenta), było asumptem wprowadzenia przez Uniwersytet zmiany do umowy z firmą MITEX, polegającej na możliwości wyprzedzających zakupów materiałów i urządzeń i przekazywania ich w nieodpłatny depozyt wykonawcy (Mitex). W tym zakresie, zaledwie miesiąc po zawarciu umowy z wykonawcą, bo w dniu 21 czerwca 2003 r., jej strony podpisały do tej umowy stosowny aneks (nr 1). Dokonywanie „zakupów wyprzedzających” zostało również uwzględnione w harmonogramie rzeczowo finansowym inwestycji zatwierdzonym ww. aneksem, w którym na 2003 r. przewidywano wykonanie takich zakupów na kwotę ponad 21.115 tys. zł. Nadmienić przy tym należy, że harmonogram ten, mimo zapisów umownych o corocznej jego aktualizacji, nie był aktualizowany.

Z ustaleń kontroli wynika, że na tzw. „zakupy wyprzedzające” dokonywane przez firmę „MITEX” wydatkowano w latach 2001 – 2005 w sumie 27.574 tys. zł, w tym w 2003 r. 22.731 tys. zł, w 2004 r. 1.993 tys. zł, a w 2005 r. 2.851 tys. zł. Do końca 2005 r. z przekazanych w depozyt materiałów na kwotę 25.259 tys. zł netto, „wbudowano” materiały o wartości 9.717 tys. zł. Do „wbudowania” pozostały więc materiały na kwotę 15.542 tys. zł netto. Kontrola wykazała, że wykonawca do końca 2005 r. w ogóle nie dokonał zakupów materiałów i urządzeń na ogólną wartość 9.981 tys. zł netto (10.679 tys. zł brutto), za dostarczenie których Uniwersytet zapłacił firmie Mitex jeszcze w 2003 r. Zapłata ta nastąpiła na podstawie wystawionych przez wykonawcę faktur za wykonane roboty budowlane. W fakturach tych, wykonawca nie wykazywał odrębnie materiałów, były one ujmowane jako stopień zaawansowania realizacji danego rodzaju robót. Do poszczególnych faktur załączano protokoły odbioru częściowego robót, obejmujące stan ich zaawansowania, a w przypadku tzw. zakupów wyprzedzających protokoły przekazania wykonawcy materiałów w depozyt i kosztorysy powykonawcze. Protokoły odbioru częściowego robót były podpisywane przez inspektorów nadzoru i kierownika ZIK. Faktury pod względem merytorycznym potwierdzał kierownik ZIK. Protokoły przekazania przez Uniwersytet materiałów w depozyt, mimo fizycznego ich braku, podpisywał kierownik ZIK, tj. do października 2003 r. Tadeusz W., a następnie Waldemar R. Faktury do zapłaty w 2003 r. zatwierdzał kwestor Ryszard Ż. i ówczesny zastępca dyrektora administracyjny ds. inwestycji Waldemar R. Ustalono ponadto, że w okresie od czerwca 2003 r. do 1 września 2005 r. do Kwestury były przekazywane przez ZIK, celem zapłaty, faktury wykonawcy wraz z protokołami odbioru częściowego robót, bez kosztorysów powykonawczych i protokołów przekazania materiałów w depozyt. O dokonywania tzw. zakupów wyprzedzających, Kwestura pozyskała informację dopiero w trakcie prowadzonego przez Prokuraturę Apelacyjną dochodzenia (z początkiem 2005 r.), a protokoły przekazania materiałów w depozyt do „MITEX” przekazano do kwestury we wrześniu 2005 r.

Stwierdzono, że nie zakupione materiały i urządzenia, za które Uniwersytet zapłacił 10.679 tys. zł, dotyczyły m. in.: kamienia na wykonanie dróg i parkingów wewnętrznych (647 tys. zł), materiału na posadzki epoksydowe i poliuretanowe (236 tys. zł), rozdzielnic, tablic i kabli elektrycznych (999 tys. zł), materiału na posadzki kamienne (1.196 tys. zł), płyt kamiennych na wykończenie ścian i sufitów we wnętrzach (6.539 tys. zł).

Kontrola wykazała, że Uniwersytet nie miał pełnego rozeznania w zakresie stanu i miejsca składowania przez „MITEX” materiałów za które dokonano wcześniejszej zapłaty. Inwestor prowadził rozliczenie materiałów przekazanych w depozyt dla MITEX w zakresie wartości przekazanych oraz wbudowanych już materiałów. O informację w tym zakresie Uniwersytet wystąpił do wykonawcy dopiero we wrześniu 2005 r. Z otrzymanej odpowiedzi wynikało, że część materiałów z ogólnej wartości pozostającej do rozliczenia na kwotę 11.565 tys. zł jest zakupiona i składowana na budowie lub w hurtowniach, a np. bloki kamienne z piaskowca na płyty do wnętrz i na posadzki znajdują się w kopalniach kamienia w Brennej i Mucharzu. Nie wskazano natomiast miejsca składowania materiałów o wartości 4.425 tys. zł. Ogólna wartość pozostających do rozliczenia w tym okresie materiałów wynosiła 15.990 tys. zł netto. W trakcie kontroli, Uniwersytet zlecił niezależnej jednostce (wyłonionej w trybie ustawy Prawo zamówień publicznych), przeprowadzenie inwentaryzacji robót wraz z weryfikacją prawidłowości rozliczenia wykonanych prac i rozliczenia tzw. zakupów wyprzedzających, co pozwoli na ustalenie faktycznego stanu w tym zakresie.

3. Z ogólnej kwoty zakupów wyprzedzających wynoszącej w 2003 r. 22.731 tys. zł, za okładziny kamienne z wapienia muszlowego przekazanego protokolarnie w depozyt do Mitex, Uniwersytet zapłacił wykonawcy 10.682 tys. zł netto (11.430 tys. zł brutto), tj. 50,3% ogólnej sumy zakupów dokonanych w tymże roku. Protokoły przekazania kamienia w depozyt potwierdzał kierownik ZIK Waldemar R. Wyprzedzający zakup okładzin kamiennych był przedmiotem dochodzenia przez Prokuraturę Apelacyjną, która ustaliła, że był to fikcyjny zakup, bowiem Mitex nie dokonał żadnych zakupów wapienia muszlowego, a dokumenty potwierdzające przekazanie go w depozyt poświadczały nieprawdę.

3.4. Kontrola ustaliła, że w toku realizacji omawianej inwestycji, w miejsce przewidzianego w projekcie wykonawczym wapienia muszlowego, wprowadzono decyzją ówczesnego prorektora ds. ogólnych Jana K. (z dnia 18 czerwca 2004 r.), zamianę kamienia na przewidziany w projekcie budowlanym piaskowiec karpacki. Zamiany dokonano na wniosek „MITEX”, według opracowanej przez Uniwersytet procedury wykonywania robót odmiennie niż w projekcie wykonawczym. W §31 umowy z firmą MITEX, regulującym sprawę wykonywania robót odmiennie niż w projekcie, podano, że w przypadku zamiany materiałów na wniosek wykonawcy, w wyniku której nastąpi obniżenie kosztów realizacji danego elementu robót, to 50% oszczędności z tego tytułu zostanie przyznane wykonawcy. Zgodnie z powołaną decyzją z 18 czerwca 2004 r. ogólna wartość robót w zakresie okładzin kamiennych wynosiła 18.237 tys. zł, a wyniku zamiany kamienia miała wynosić 18.026 tys. zł. Wyliczona oszczędność wyniosła więc 211 tys. zł. W decyzji tej ceny jednostkowe piaskowca były tożsame z cenami wapienia muszlowego. Podana oszczędność wynikała z przyjętych niższych cen jednostkowych z zamiany posadzki kamiennej z wapienia muszlowego na granit. W wyniku konfrontacji cen zakupu piaskowca (zakupionego przez „MITEX”) u jego producenta z cenami podanymi ww. decyzji, ustalono, że rzeczywista wartość zakupionego piaskowca wynosiła 14.729 tys. zł, a więc więcej o 3.508 tys. zł niż zapłacił Uniwersytet. Ceny jednostkowe robót wykonywanych odmiennie zostały przez Uniwersytet zaakceptowane bez wprowadzania korekt, mimo, że prawo ich wprowadzenia wynikało z treści § 29 pkt 3 umowy.

Najwyższa Izba kontroli, jako niegospodarne, ocenia przedstawione powyżej działania Uniwersytetu, w szczególności dotyczące przekazania wykonawcy środków budżetowych w kwocie 10.679 tys. zł za fizycznie nie zakupione materiały. De facto uznać należy, iż skontrolowana jednostka w takiej wysokości kredytowała (od 2003 r.) wykonawcę (Mitex) przedmiotowej inwestycji. W przypadku przekazania tych środków na lokaty bankowe budżet państwa uzyskałby dochód (w postaci odsetek) w kwocie około 673 tys. zł. Decyzje o dokonywaniu zakupów wyprzedzających podjęli: ówczesny rektor Uniwersytetu Zdzisław L., prorektor ds. ogólnych Jan K. i dyrektor administracyjny Ryszard P.

4. Stwierdzono, że w 2005 r. w ewidencji księgowej kosztów inwestycji ujmowano całość poniesionych kosztów związanych z utrzymaniem Zespołu Inżyniera Kontraktu, tj. wydatki na płace wraz z dodatkami wynikającymi z aneksów do umów, koszty wydatków rzeczowych i zakupy wyposażenia ZIK w środki trwałe, pomimo iż zgodnie z zarządzeniem Nr 45/2005 Rektora Uniwersytetu z dnia 1 czerwca 2005 r., zakres działalności ZIK został rozszerzony o nadzór nad realizacją trzech innych inwestycji realizowanych przez Uniwersytet. W związku z tym nastąpiło zawyżenie poniesionych kosztów w zakresie wynagrodzeń członków Zespołu Inżyniera Kontraktu o kwotę 146,4 tys. zł. W prowadzonej ewidencji kosztów inwestycji nie ujęto natomiast wydatków rzeczowych utrzymania ZIK na kwotę 37,8 tys. zł. W trakcie kontroli NIK dokonano skorygowania tych kosztów.

Ustalono również, iż w 2005 r. Uniwersytet dokonał poprzez firmę „MITEX” tzw. „zakupów wyprzedzających” wydatkując na ten cel kwotę 2.851 tys. zł (16,3% ogólnej sumy wydatków), za które zakupiono i dostarczono oprawy oświetleniowe i dźwigi osobowe, mimo iż zamontowanie zakupionych i magazynowanych w części u inwestora, a w części u dostawcy opraw oświetleniowych będzie możliwe najwcześniej w 2007 r., jak też dopiero w 2007 r. możliwy będzie odbiór zakupionych i zamontowanych dźwigów osobowych. W ocenie NIK, zakupy tych materiałów i urządzeń, na tym etapie realizacji inwestycji były nieuzasadnione, a dokonane zostały celem wykorzystania przyznanych na 2005 r. na realizację inwestycji środków budżetowych.

Stwierdzono ponadto, że dane wykazywane w 2005 r. w sporządzanych miesięcznych „Informacjach o przebiegu finansowania inwestycji wieloletnich nadzorowanych przez Ministra- C-M” były niezgodne z ewidencją księgową. I tak. np. w poz. I.1. stan środków na początku roku podano kwotę 5.093 tys. zł, podczas gdy zgodnie z wyciągiem z konta finansowania inwestycji stan środków na rachunku bankowym na 1 stycznia 2005 r. wynosił 13.590 tys. zł (różnica 8.500 tys. zł). W poz. I.3 wydatki poniesione ogółem, w tym wydatki pozostałe razem, ujmowano zamiast dokonanych wydatków, poniesione w okresie sprawozdawczym nakłady. W poz. III szacunek wartości robót budowlano montażowych wykonanych lecz nie zafakturowanych wykazywano w poszczególnych miesiącach wartości robót wykonanych i zafakturowanych w danym miesiącu lecz nie opłaconych, zamiast wartości robót w toku. W ZIK nie były sporządzane protokoły stanu robót w toku. W regulaminie organizacyjnym Uniwersytetu nie wskazano komórki organizacyjnej odpowiedzialnej za sporządzanie sprawozdań z realizacji inwestycji. Sprawozdania te sporządzała pracownica ZIK Kamilla Sz. nie mająca w przyjętym zakresie czynności obowiązku wykonywania tych zadań, jak też nie była przeszkolona w tym zakresie. W trakcie kontroli NIK dokonano korekty informacji C-M za grudzień 2005 r.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi Jego Magnificencji, uwzględniając również przebieg odbytej 7 kwietnia 2005 r. narady pokontrolnej, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

1. Podjęcie skutecznych działań celem odzyskania kwoty 10.679 tys. zł zapłaconej firmie MITEX za tzw. zakupy wyprzedzające materiałów i urządzeń, które de facto nie zostały do końca 2005 r. przez ww. firmę dokonane. Przy rozliczeniu należy również uwzględnić należne z tego tytułu odsetki.
2. Rozliczenie Mitex z zakupionych przez tą firmę okładzin kamiennych z piaskowca zamiast z wapienia muszlowego z uwzględnieniem faktycznych cen zakupu, tj. kwoty 3.508 tys. zł.
3. Zapewnienie właściwej współpracy pomiędzy komórkami organizacyjnymi Uniwersytetu zajmującymi się obsługą zadania inwestycyjnego pn. „Budowa Biblioteki Głównej Uniwersytetu Wrocławskiego”.
4. Zapewnienie poprawnego sporządzania sprawozdań z realizacji inwestycji i ustalenie osób odpowiedzialnych za ich sporządzanie.
5. Dokonanie aktualizacji wartości kosztorysowej zadania inwestycyjnego pn. „Budowa Biblioteki Głównej Uniwersytetu Wrocławskiego”, zgodnie z § 24 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 2 października 2001 w sprawie szczegółowych zasad finansowania inwestycji z budżetu państwa (Dz. U. Nr 133, poz. 1480)

6. Zaktualizowanie harmonogramu rzeczowo finansowego dla zadania inwestycyjnego pn. „Budowa Biblioteki Głównej Uniwersytetu Wrocławskiego” uwzględniającego aktualne zaawansowanie robót i przewidywany termin ich zakończenia.
7. Podjęcie skutecznych działań na rzecz zapewnienia pełnego i właściwego wykorzystania w 2006 r. środków budżetowych przyznanych na ten rok w wysokości 25.048 tys. zł na realizację inwestycji.
8. Zapewnienie systematycznego monitorowania wykonanych elementów konstrukcyjnych z drewna klejonego na budowie biblioteki.
9. Rozważenie zmiany formy sprawowania nadzoru inwestorskiego nad realizacją zadania inwestycyjnego pn. „Budowa Biblioteki Głównej Uniwersytetu Wrocławskiego”, celem poprawy skuteczności tego nadzoru.
10. Zapewnienie przekazywania do Kwestury kompletnej dokumentacji finansowo księgowej dotyczącej realizowanej inwestycji, stanowiącej podstawę zapłaty za wykonane prace.

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura we Wrocławiu na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Jego Magnificencję w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczyn niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią artykułu 61 ust. 1 ustawy o NIK w terminie 7 dni od otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego Jego Magnificencja ma prawo zgłosić do dyrektora Delegatury NIK we Wrocławiu umotywowane zastrzeżenia w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust.2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.

